

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201

KLASA: 351-03/23-01/110
URBROJ: 525-11/711-24-56
Zagreb, 16. veljače 2024.

Ministarstvo poljoprivrede na temelju članka 21. Uredbe o informiranju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08) donosi

IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU
u postupku strateške procjene o utjecaju Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš

U razdoblju od 30. studenog do 30. prosinca 2023. godine, u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš, provedeno je savjetovanje sa zainteresiranom javnošću za Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš i Nacrt prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću provedeno je u skladu s Odlukom o upućivanju Strateške studije o utjecaju Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš u postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću od 22. studenog 2023. (KLASA: 351 -03/23-0/110 URBROJ: 525-11/711-23-35). Informacija o upućivanju u postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću objavljena je u dnevnom tisku „Jutarnji list“, 12. prosinca 2023. godine.

Informacija o upućivanju u postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću i sva prateća dokumentacija, bili su dostupni javnosti od 30. studenog 2023. na stranicama Ministarstva poljoprivrede i na državnom portalu za javno savjetovanje e-Savjetovanja:

- za Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš

<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=25816>

- za Nacrt prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.:

<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=25845>

U okviru javnog savjetovanja, 14. prosinca 2023. godine u 10:00 h, u Velikoj dvorani, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb održano je javno izlaganje o Nacrtu prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš i Nacrtu prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.

Informacija o vremenu i načinu sudjelovanja na javnom izlaganju bila je objavljena 30. studenog 2023. na službenoj mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede:

<https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/biogospodarstvo/strategija-biogospodarstva-do-2035-6157/postupak-strateske-procjene-utjecaja-strategije-biogospodarstva-do-2035-na-okolis-6158/6158>

Na javnom izlaganju bili su prisutni predstavnici Ministarstva poljoprivrede kao i predstavnici izrađivača Studije Dvokut-ECRO d.o.o.

Nakon održanih prezentacija otvorena je rasprava o Strateškoj studiji o utjecaju Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš, no prisutna zainteresirana javnost nije imala primjedbi.

Prijedlozi, mišljenja i primjedbe javnosti mogli su se dostaviti i u pisanom obliku, zaključno s posljednjim danom javnog savjetovanja. Tablica sudjelovanja javnosti i mišljenja tijela sastavni su dio ovog Izvješća.

Za vrijeme trajanja javnog savjetovanja putem e-Savjetovanja zaprimljeni su i obrađeni komentari zainteresirane javnosti. Izvješće o provedenom savjetovanju dostupno je na navedenim poveznicama i sastavni je dio ovog Izvješća.

MINISTRICA POLJOPRIVREDE

Marija Vučković

Izvjeshće o provedenom savjetovanju - Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Šime Validžić	STRATEŠKA STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035. NA OKOLIŠ	<p>Vidim da nema drugih komentara. Možda je 31 dan koliko traje ovo e-savjetovanje ipak premalo da bi zainteresirana javnost mogla proučiti dokumente i napisati kvalitetne komentare na dva važna e-savjetovanja o biogospodarstvu. Dokument ovog e-savjetovanja ima 318 stranica, a dokument "SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU ZA NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035." (s poveznicom: https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=25845) ima 77 stranica.</p> <p>Odlično je što se izrađuje strategija korištenja poljoprivrednih ostataka za nove inovativne proizvode i namjene uz uvjet da su sirovine zaista porijeklom iz Hrvatske ili drugih država u blizini.</p> <p>Treba izbjeći praksu da hrvatska i općenito europska industrija koristi sirovine iz Južne Amerike, Sjeverne Amerike, jugoistočne Azije, Australije i pod-saharske Afrike jer nema ništa ekološki prihvatljivo u tome. U tim zemljama se zbog širenja poljoprivrede, šumarstva i rudarenja događa masovno uništavanje prašuma i drugih prirodnih ekosustava, istrebljenje autohtonih divljih biljaka, gljiva i životinja, izumiranje vrsta i genocid protiv domorodačkih naroda. Neprihvatljivo je da naizgled se hrvatski proizvod često sastoji od palminog ulja iz Indonezije, šećer od trske iz Brazila, da je gotovo sav grah u supermarketima iz Kanade ili Argentine, da su svi bademi iz Sjedinjenih Američkih Država. Zbog čega se ne koristi suncokretovo ulje odnosno šećer od repice iz Hrvatske? Neprihvatljivo je uvoziti drvo i njegove nusproizvode iz tih zemalja. Također, gotovo svo željezo i aluminij od sirovina iz Južne Amerike iako tih sirovina ima i u Europi.</p>	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na iskazanom interesu na sudjelovanju na javnoj raspravi. Zaprimiti komentar se ne odnosi na Stratešku studiju te će biti razmotren u okviru pripreme nacrtu Strategije biogospodarstva.

To ne znači da treba zanemariti izvorne prirodne šume i druge ekosustave Hrvatske, nego ih treba zaštititi jer one imaju vrijednost same po sebi zbog živih bića koja žive u njima i one ne postoje samo da ih ljudi iskorištavaju i mijenjaju njihov sastav. Treba zaustaviti širenje ljudskih aktivnosti na štetu izvorne prirode.

Ne treba povećavati korištenje sirovine od ribarstva jer je gospodarski ribolov neselektivni pokolj svih živih bića koja žive u moru i nema ništa ekološki prihvatljivo u tome. Uzgoj ribe nije rješenje jer se uzgojena riba hrani ili ulovljenom divljom ribom ili sojom koja je uglavnom dobivena na štetu južnoameričkih prašuma. Treba nekoliko kilograma divlje ribe ili soje da se bodije jedan kilogram uzgojene ribe, a to ekološki vrlo štetno. Osim toga, gospodarski ribolov je vrlo okrutan prema ribama i drugim slučajno ulovljenim morskim životinjama.

Ne treba poticati ni stočarstvo jer, osim što je ono okrutno prema uzgojenim životinjama, ono je ekološki štetno, posebice ako se kao ishrana koriste sirovine koje su uvezene iz Južne Amerike i drugih kontinenata koje sam naveo gore. Treba se preorijentirati na biljnu prehranu i gospodarstvo jer za proizvode životinjskog porijekla treba 10-ak puta više zemaljske površine nego za istu količinu i kakvoću proizvoda biljnog porijekla.

Treba osmisliti način označavanja ili prepoznavanja biorazgradive plastike jer se sada događa da ju ljudi ubacuju u kontejnere za odvojeno prikupljanje konvencionalne plastike jer se te dvije vrste plastike naoko ne razlikuju a to može upropastiti sustav recikliranja.

Treba omogućiti korištenje otpadnog mulja; a ako ga nije moguće iskoristiti u poljoprivredi zbog mogućnosti zaraze ili zbog zagađenja kemijskim tvarima ili mikroplastikom onda ga treba iskoristiti kao za dobivanje goriva u energanama a pepeo se može iskoristiti u cementnoj industriji.

Kod procjene ekološke prihvatljivosti se ne treba

			<p>razmatrati samo ugljični dioksid nego i biološka raznolikost jer nema ništa prihvatljivo u zamjeni prirodne šume s brojnim vrstama autohtonih divljih biljaka, gljiva i životinja u plantažu određenih vrsta. Ljudi su samo jedna vrsta ali njihove aktivnosti zauzimaju preko 50% zemaljske površine iako ljudi dijele Zemlju s milijunima drugih vrsta i sve te vrste trebaju imati pravo na život, opstanak i životni prostor.</p>		
2	Vedran Šarić	GOSPODARENJE OTPADOM 1, Mulj iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda	<p>Udruga kompostana smatra da korištenje komposta čija je ulazna sirovina mulj iz pročišćavača otpadnih voda bi trebao dobiti više pažnje za korištenje u poljoprivredi, osobito u nasadima kao što su kulture kratkih ophodnji, brzorastući energetske nasadi i ostali neprehrambeni usjevi. Također njegova primjena u uređenju krajobraza, te cvjećarskoj i rasadničarskoj industriji bi trebalo ozbiljno razmatrati s obzirom da se njegovom primjenom, kao i miješanjem sa drugim materijalima može postići visokokvalitetni ugljično neutralni supstrat koji može zamijeniti mnoge druge neodržive supstrate na bazi treseta. Još jedna od njegovih potencijalnih primjena je i relativizacija neplodnih i zagađenih zemljišta u kombinaciji sa fitoremedijacijskim kulturama.</p> <p>Kompostiranje mulja iz pročišćavača kao jedna od sigurnih, dokazanih, primjenjivih i relativno jeftinih metoda za zbrinjavanje takvog materijala nakon čije obrade se dobiva novi vrijedni materijal bi trebalo dobiti više pažnje u budućoj poljoprivrednoj strategiji kao i strategiji biogospodarstva do 2035.</p> <p>Redovitim kontrolama i kemijskim analizama može se vrlo jednostavno kontrolirati sastav te potrebni parametri kako bi materijal zadovoljio uvjete njegove daljnje primjene.</p>	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na iskazanom interesu na sudjelovanju na javnoj raspravi. Zaprimiti komentar se ne odnosi na Stratešku studiju te će biti razmotren u okviru pripreme nacrtu Strategije biogospodarstva.

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvešće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo poljoprivrede
Svrha dokumenta	Izveščivanje o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš
Datum dokumenta	15.siječnja, 2024.
Verzija dokumenta	1.
Vrsta dokumenta	Strateška studija
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo poljoprivrede Izrada Strategije biogospodarstva do 2035. pokrenuta je Odlukom Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 13. listopada 2022. godine. Odlukom su za izradu Strategije zaduženi Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, pri čemu je koordinacija izrade Strategije povjerena Ministarstvu poljoprivrede.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt?	Javni sektor (ministarstva, regionalna i lokalna samouprava, znanstvene i istraživačke institucije, NGO) i privatni sektor (HGK, HPK, HUP, HOK).
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš objavljen je 29. studenog 2023. na stranici Ministarstva poljoprivrede: https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Biogospodarstvo/Strateska_procjena_utjecaja_strategije/ZA%20WEB_MinPolj_Strategija_Biogospodarstva_2035_e_savjetovanje.pdf

Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Vidjeti u prilogu ovog obrasca.
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	Vidjeti u prilogu ovog obrasca.
Troškovi provedenog savjetovanja	Javno savjetovanje nije iziskivalo dodatne financijske troškove.

Izvješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću za Nacrt prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Šime Validžić	NACRT STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035.	<p>Vidim da nema drugih komentara. Možda je 31 dan koliko traje ovo e-savjetovanje ipak premalo da bi zainteresirana javnost mogla proučiti dokumente i napisati kvalitetne komentare na dva važna e-savjetovanja o biogospodarstvu. Dokument ovog e-savjetovanja ima 77 stranica, a dokument: "STRATEŠKA STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035. NA OKOLIŠ" (s poveznicom: https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=25816) ima 318 stranica.</p> <p>Odlično je što se izrađuje strategija korištenja poljoprivrednih ostataka za nove inovativne proizvode i namjene uz uvjet da su sirovine zaista porijeklom iz Hrvatske ili drugih država u blizini.</p> <p>Treba izbjeći praksu da hrvatska i općenito europska industrija koristi sirovine iz Južne Amerike, Sjeverne Amerike, jugoistočne Azije, Australije i pod-saharske Afrike jer nema ništa ekološki prihvatljivo u tome. U tim zemljama se zbog širenja poljoprivrede, šumarstva i rudarenja događa masovno uništavanje prašuma i drugih prirodnih ekosustava, istrebljenje autohtonih divljih biljaka, gljiva i životinja, izumiranje vrsta i genocid protiv domorodačkih naroda. Neprihvatljivo je da naizgled se hrvatski proizvod često sastoji od palmnog ulja iz Indonezije, šećer od trske iz Brazila, da je gotovo sav grah u supermarketima iz Kanade ili Argentine, da su svi bademi iz Sjedinjenih Američkih Država. Zbog čega se ne koristi suncokretovo ulje odnosno šećer od repice iz Hrvatske? Neprihvatljivo je uvoziti drvo i njegove nusproizvode iz tih zemalja. Također, gotovo svo željezo i aluminij od sirovina iz</p>	Primljeno na znanje	<p>Strategija biogospodarstva ima za cilj bolje i održivo korištenje biomase iz različitih izvora, koji su navedeni i u Vašem komentaru. Strategija sama po sebi ne preferira niti jedan izvor pa u tom smislu obuhvaća i moguću biomasu iz ribarstva i stočarstva, iako razumijemo bojazni na koje ukazujete. Treba imati na umu da su potencijalni problemi koje spominjete već regulirani pravilima o održivim praksama u poljoprivredi i ribarstvu, dobiti životinja ili šumarstva.</p> <p>Tema bioplastike uključena je u nacrtu Strategije biogospodarstva, a korištenje otpadnog mulja je riješeno kroz Uredbu o korištenju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija. (NN 28/23)</p>

Južne Amerike iako tih sirovina ima i u Europi.

To ne znači da treba zanemariti izvorne prirodne šume i druge ekosustave Hrvatske, nego ih treba zaštititi jer one imaju vrijednost same po sebi zbog živih bića koja žive u njima i one ne postoje samo da ih ljudi iskorištavaju i mijenjaju njihov sastav. Treba zaustaviti širenje ljudskih aktivnosti na štetu izvorne prirode.

Ne treba povećavati korištenje sirovine od ribarstva jer je gospodarski ribolov neselektivan pokolj svih živih bića koja žive u moru i nema ništa ekološki prihvatljivo u tome. Uzgoj ribe nije rješenje jer se uzgojena riba hrani ili ulovljenom divljom ribom ili sojom koja je uglavnom dobivena na štetu južnoameričkih prašuma. Treba nekoliko kilograma divlje ribe ili soje da se bodije jedan kilogram uzgojene ribe, a to ekološki vrlo štetno. Osim toga, gospodarski ribolov je vrlo okrutan prema ribama i drugim slučajno ulovljenim morskim životinjama.

Ne treba poticati ni stočarstvo jer, osim što je ono okrutno prema uzgojenim životinjama, ono je ekološki štetno, posebice ako se kao ishrana koriste sirovine koje su uvezene iz Južne Amerike i drugih kontinenata koje sam naveo gore. Treba se preorijentirati na biljnu prehranu i gospodarstvo jer za proizvode životinjskog porijekla treba 10-ak puta više zemaljske površine nego za istu količinu i kakvoću proizvoda biljnog porijekla.

Treba osmisliti način označavanja ili prepoznavanja biorazgradive plastike jer se sada događa da ju ljudi ubacuju u kontejnere za odvojeno prikupljanje konvencionalne plastike jer se te dvije vrste plastike naoko ne razlikuju a to može upropastiti sustav recikliranja.

Treba omogućiti korištenje otpadnog mulja; a ako ga nije moguće iskoristiti u poljoprivredi zbog mogućnosti zaraze ili zbog zagađenja kemijskim tvarima ili mikroplastikom onda ga treba iskoristiti kao za dobivanje goriva u energanama a pepeo se može iskoristiti u cementnoj industriji.

			<p>Kod procjene ekološke prihvatljivost se ne treba razmatrati samo ugljični dioksid nego i biološka raznolikost jer nema ništa prihvatljivo u zamjeni prirodne šume s brojnim vrstama autohtonih divljih biljaka, gljiva i životinja u plantažu određenih vrsta. Ljudi su samo jedna vrsta ali njihove aktivnosti zauzimaju preko 50% zemaljske površine iako ljudi dijele Zemlju s milijunima drugih vrsta i sve te vrste trebaju imati pravo na život, opstanak i životni prostor.</p>		
2	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	NACRT STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035., 3.BIOGOSPODARSTVO U HRVATSKOJ	<p>3. BIOGOSPODARSTVO U HRVATSKOJ - OIEH ističe kako se ovo poglavlje oslanja na zastarjele podatke objavljene prije nekoliko godina, iako su za njihovu pripremu korišteni javno dostupni registri i izvješća, unatoč tome što su u međuvremenu objavljena relevantnija i ažurnija izdanja. Posebno treba naglasiti da su posljednje tri godine donijele značajne promjene i nestabilnosti na poljoprivrednom, energetsom i prehrambenom tržištu, kako u Hrvatskoj tako i u EU. S obzirom na te promjene, od iznimne je važnosti koristiti ažurirane i precizne podatke. Stoga, predlažemo da se izvori podataka koji su korišteni za izradu ovog izvješća revidiraju i osvježe, kako bi osigurali da Studija počiva na čvrstim i aktualnim temeljima.</p>	Prihvaćen	Prihvaća se.

3	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	3.BIOGOSPODARSTVO U HRVATSKOJ, 3.1.Nacionalni strateški i pravni okvir	<p>S obzirom da je 20. studenog 2023. godine stupila na snagu Direktiva o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (RED III) od strane Europskog vijeća, koja je dio "Fit for 55" paketa, i cilja na povećanje udjela obnovljive energije u ukupnoj potrošnji energije EU na 42,5% do 2030. godine, s dodatnim indikativnim ciljem od 2,5%, postoji značajna potreba za ažuriranjem izvora informacija korištenih u izradi studija. Direktiva RED III uvodi specifične ciljeve za države članice u sektorima industrije, prometa i zgrada, uključujući povećanje upotrebe obnovljive energije i smanjenje intenziteta stakleničkih plinova .</p> <p>Posebno je važno napomenuti da će se projekti obnovljivih izvora ubrzavati i imati prioritet u procesima odobravanja . Budući da Republika Hrvatska ima rok od 18 mjeseci za transponiranje RED III Direktive u nacionalno zakonodavstvo , važno je osigurati da studija koja će biti objavljena 2024. godine uključuje najnovije informacije i odražava ove važne promjene.</p> <p>OIEH predlaže da se izvori korišteni u izradi studije ažuriraju kako bi odražavali nedavne i značajne promjene u zakonodavstvu i praksi EU vezane uz obnovljive izvore energije i biogospodarstvo. To je ključno za osiguranje točnosti, relevantnosti i aktualnosti studije u svjetlu ovih novih razvoja.</p>	Prihvaćen	Prihvaća se.
---	-------------------------------------	--	---	-----------	--------------

4	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	3.BIOGOSPODARSTVO U HRVATSKOJ, 3.3.Raspoloživost biomase	<p>OIEH ističe kako se Hrvatska suočava s izuzetnom prilikom da transformira svoj energetska i poljoprivredni sektor kroz iskorištavanje ogromnog potencijala neiskorištenih poljoprivrednih površina. Prema podacima ARKOD-a i DZS-a, u RH postoji oko 1.500.000 hektara takvih površina, od kojih je gotovo trećina, odnosno oko 500.000 hektara, u državnom vlasništvu. Ove površine, trenutno pretežno zarasle u vegetaciju, predstavljaju neiskorišteni izvor biomase koji je ključan za proizvodnju obnovljive energije i bioproizvoda. Usmjeravanjem Strategije na iskorištavanje ove biomase, ne samo da bismo značajno unaprijedili proizvodnju obnovljive energije i bioproizvoda, već bismo također posredno potaknuli rast i razvoj poljoprivrednog sektora i proizvodnje hrane u Hrvatskoj. Ovaj pristup je ključan za promicanje održivog razvoja i energetske samodostatnosti naše zemlje, dok istovremeno jačamo naš poljoprivredni sektor. Stoga, strategija koja se fokusira na iskorištavanje ovog neiskorištenog potencijala ne samo da je korak prema održivosti i ekonomskoj dobrobiti, već je i suštinski neophodan element u jačanju domaće proizvodnje i ruralnog razvoja Hrvatske.</p>	Primljeno na znanje	Strategija biogospodarstva do 2035. ne isključuje mogućnost proizvodnje biomase za dobivanje energije iz obnovljivih izvora te biobaziranih proizvoda.
5	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	3.BIOGOSPODARSTVO U HRVATSKOJ, 3.4.Korištenje biomase	<p>Analizirajući podatke iz Registra obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača, u RH je registrirano 71 elektrana na bioplin s ukupnom snagom od 77,1 MW (od čega je 45 izgrađeno, a 26 u razvoju) te 121 elektrana na biomasu s ukupnom priključnom snagom od 218,6 MW (44 izgrađene i 77 u razvoju). Uzimajući u obzir Uredbu koja određuje kvotu od 41 tisuća kW za elektrane na biomasu i 45 tisuća kW za elektrane na bioplin, ovi podaci otkrivaju nekoliko bitnih točaka.</p> <p>Prije svega, postoji značajna razlika između broja elektrana koje su već izgrađene i onih koje su još u razvoju. Ovo je ključno jer elektrane koje su u fazi razvoja možda neće biti dovršene ili postati operativne, osobito ako nisu uspjeli ući u kvotu za potporu. Stoviše, ukupna snaga svih registriranih elektrana na biomasu i bioplin značajno premašuje određene</p>	Prihvaćen	Prihvaća se.

kvote. To implicira da, unatoč potencijalu koji ove elektrane nude u pogledu proizvodnje obnovljive energije, postoji rizik da mnoge od njih neće biti izgrađene bez izmjene Uredbe o poticanju.

Uzimajući u obzir sve ovo, važno je razlikovati postojeće elektrane od onih u planu. Grafikon 2, koji prikazuje rasprostranjenost elektrana po županijama, dodatno ističe ovu potrebu za razlikovanjem, jer prikazuje ukupan broj postrojenja bez obzira na to jesu li ona u funkciji. Točnost i ažurnost podataka su ključni za informiranu i učinkovitu biogospodarsku politiku.

Dodatno, prema godišnjem izvješću HROTE-a za 2021. godinu, ugovor o otkupu električne energije sklopilo je ukupno 47 elektrana na biomasu i 42 elektrane na bioplin. Međutim, u međuvremenu je u sektoru bioplina došlo do značajnih poremećaja. Bioplinška postrojenja suočila su se s izazovima zbog rasta cijena ulaznih troškova i nepromijenjene cijene za električnu energiju koju prodaju HROTE-u. Ova situacija je dovela do raskidanja ugovora s HROTE-om od strane nekih postrojenja, koji su zatim tražili mogućnosti prodaje energije na otvorenom tržištu. Dodatno, Uredba o Zakonu o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena električne energije, koja je stupila na snagu početkom godine, postavila je ograničenje cijena koje nije pokrila operativne troškove bioplinških postrojenja, što je dovelo do postepenog gašenja pojedinih postrojenja. U kontekstu ove situacije, još jednom naglašavamo važnost korištenja ažurnih podataka. S obzirom na dinamične promjene u energetskom sektoru i na tržištu bioplina, bitno je temeljiti analize i odluke na najnovijim informacijama. Okolnosti su unutar sektora značajno izmijenjene, pa korištenje zastarjelih podataka može dovesti do netočnih procjena i neadekvatnih strategija. Ažuriranje podataka i prilagođavanje politika prema trenutnoj situaciji ključni su za održavanje stabilnosti i razvoja u sektoru energetike, posebno u kontekstu trenutne energetske

			krize.		
6	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	4.SWOT ANALIZA HRVATSKOG BIOGOSPODARSTVA, 4.2.Raspoloživost biomase	<p>Ocjenjujući potencijale za razvoj biogospodarstva, važno je prepoznati ograničenja koja nameće varijabilna dostupnost otpadnih tokova poput slame, stajskog gnoja, i ostataka iz prerade poljoprivrednih proizvoda. Takvi materijali, iako korisni, ne mogu samostalno činiti oslonac za razvoj biogospodarstva zbog svoje promjenjive dostupnosti. U tom kontekstu, namjenski energetske i drugi lignocelulozni usjevi, koji se mogu uzgajati na marginalnim tlima, predstavljaju ključnu alternativu.</p> <p>Neiskorištene poljoprivredne površine u Hrvatskoj mogu se prenamijeniti u nasade ovih usjeva, što bi pružilo stabilniji i kontroliraniji izvor biomase za biogospodarstvo. Poticanje ovakvih inicijativa ključno je za dugoročnu održivost i efikasnost biogospodarstva.</p> <p>U odnosu na komunalni otpad - miješani komunalni otpad (ključni broj 20 03 01) nije dovoljno iskorišten zbog toga što nije prepoznat kao sirovina te se ne može koristiti u proizvodnju energije (bioplin, biometan ili vodik), a ne zbog neravnomjernog rasporeda kompostana i bioplinskih postrojenja.</p> <p>Prijedlog je da se u Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 126/22) ubaci još jedan dodatak koji bi, po uzoru na Dodatak VII istog Pravilnika, specificirao ključne brojeve otpada koji se mogu obrađivati unutar pojedinog postupka oporabe (R – postupci). Sama definicija postupka R3 iz Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21), Dodatak II, Popis postupaka oporabe otpada, nije dovoljna da se prepozna KB 20 03 01 kao moguća sirovina za anaerobnu digestiju.</p>	Nije prihvaćen	<p>Miješani komunalni otpad većinom nije pogodna sirovina za anaerobnu razgradnju jer isti nije po svome sastavu biorazgradivi otpad. Ako bi ipak zbog malog postotka biorazgradivih komponenti ovoga otpada dopustili da se ovaj otpad koristi kao sirovina u bioplinskim postrojenjima, kao rezultat ovoga postupka nastao bi anaerobni digestat koji se ne bi mogao koristiti kao gnojidbeni proizvod, što bi moglo rezultirati negativnim utjecajem na okoliš radi nastanka velikih količina otpada anaerobnog digestata koji nema daljnju korisnu uporabu.</p> <p>Popis postupaka oporabe iz Zakona o gospodarenju otpadom određen je Okvirnom direktivom o otpadu te služi pobližoj kategorizaciji svrhe u koju se određena tehnologija koristi. U propisima koji uređuju gospodarenje otpadom nema zapreke da se miješani komunalni otpad obrađuje nekim postupkom oporabe. Dodatak VII Pravilnika o gospodarenju otpadom propisuje iznimke od obveze ishođenja dozvole za gospodarenje otpadom, a kako je Zakonom o gospodarenju otpadom propisana obveza da se miješani komunalni otpad predaje u centar za gospodarenje otpadom, uvrštavanjem predložene iznimke propisao bi se postupak koji bi se mogao izvoditi samo u navedenim centrima što smatramo da ne bi doprinijelo svrsi prijedloga. Mogućnost obrade miješanog komunalnog otpada anaerobnom digestijom uz proizvodnju „bioplina“ kao i obrade tog otpada uz dobivanje vodika su općenito poznate činjenice, a među uzrocima za postojanje manjeg broja postrojenja koja koriste navedene tehnologije ne nalazi se nedostatak definicije postupka oporabe R 3 već se radi uglavnom o ekonomskim razlozima.</p>
7	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	4.SWOT ANALIZA HRVATSKOG BIOGOSPODARSTVA, 4.3.Korištenje biomase	<p>OIEH ističe kako razlikovanje bioplina od biometana nije samo terminološka stvar, već ključni aspekt u razvoju održive energetske strategije.</p> <p>Bioplin je smjesa koja nastaje anaerobnom razgradnjom</p>	Primljeno na znanje	Propisi iz područja energetike uredit će navedeno pitanje.

organskog materijala, sadrži oko 60% metana, oko 30% CO₂ te drugih plinova, a primarno se koristi za proizvodnju topline i električne energije.

Biometan je pročišćeni bioplin, odnosno plin iz koje su uklonjeni CO₂ i druge nečistoće do određene razine, čime dobivaju svojstva slična prirodnom plinu. EU cilja na biometan!

U kontekstu europskih inicijativa, poput Plana REPower EU, poseban naglasak stavlja se na biometan, a ne na bioplin. Europska unija cilja na povećanje proizvodnje biometana, prepoznajući ga kao ključnog resursa za smanjenje ovisnosti o uvoznim fosilnim gorivima te kao važnog faktora u tranziciji prema održivijem energetsom sustavu. U tom smjeru, potiče se prenamjena postojećih bioplinskih postrojenja u biometanska. Razlog tomu je činjenica da biometan, za razliku od bioplina ali i drugih obnovljivih izvora energije, pruža mogućnost korištenja unutar postojećih plinskih mreža, što ga čini strateški važnim za ostvarenje ciljeva energetske neovisnosti i održivosti na razini Eum dok po potrebi može služiti kao ključni element u balansiranju varijacija u proizvodnji iz drugih obnovljivih izvora, poput solarnih i vjetroelektrana, gdje su takve varijacije stalno prisutne.

Zakonodavstvo RH još uvijek ne prepoznaje biometan, kao što ni ne razlikuje osnovne kategorije obnovljivih izvora energije. S obzirom na sve navedeno, jasno definiranje i reguliranje biometana u hrvatskom zakonodavstvu postaje ne samo pitanje tehničke preciznosti, već strateške nužnosti. Uključivanje biometana kao ključnog resursa u Strategiju biogospodarstva te nacionalne energetske i klimatske planove, u skladu s europskim smjericama, omogućit će Hrvatskoj da iskoristi ovaj obnovljivi resurs u punom kapacitetu, pridonoseći tako energetske sigurnosti, smanjenju emisija i održivom razvoju.

8	Obnovljivi izvori energije Hrvatske	NACRT STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035., 5. STRATEŠKA VIZIJA, RAZVOJNE POTREBE I STRATEŠKI CILJEVI	<p>U kontekstu Nacrta prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035., OIEH smatra kako potpuni izostanak vodika kao ključnog elementa predstavlja propuštenu priliku. Vodik ne samo da je postao integralni dio modernih energetske strategija u Europi, već je i neophodan za tranziciju prema obnovljivim izvorima energije i dekarbonizaciji, dok u nacrtu ove Studije nije ni spomenut. Njegova važnost leži ne samo u ulozi alternativnog izvora energije, već i kao efikasnog sredstva za skladištenje energije.</p> <p>Integracija vodika u hrvatsku strategiju biogospodarstva ključna je. Vodik omogućava pohranu viška energije proizvedene u periodima visoke proizvodnje, koja se zatim može koristiti kada je potražnja veća ili proizvodnja niža. Ovaj pristup može značajno doprinijeti stabilnosti energetske mreže i povećati učinkovitost korištenja obnovljivih izvora, uz istovremeno iskorištavanje otpadnih tokova i biomase za proizvodnju zelenog vodika. Ovim se ne samo optimizira upotreba obnovljivih izvora, već se i valoriziraju otpad i biomasa, koji su ključna komponenta bioekonomije, u procesima proizvodnje vodika. Korištenjem tehnologija poput elektrolize, pirolize i drugih, gdje se energija iz obnovljivih izvora koristi za razlaganje organske tvari, može se postići da proizvodnja vodika postane održiva i ekološki prihvatljiva.</p> <p>Uključivanje vodika u strategiju biogospodarstva otvara vrata za razvoj novih industrijskih grana i tehnoloških inovacija, čime se potiče ekonomska diverzifikacija i stvaranje novih radnih mjesta, posebice u ruralnim područjima. Korištenje vodika u transportu, industriji i energetici ne samo da smanjuje emisije stakleničkih plinova, već i potiče razvoj nisko-ugljične ekonomije.</p> <p>Stoga, integracija vodika u hrvatsku strategiju biogospodarstva ne samo da je u skladu s europskim trendovima i politikama, već predstavlja i ključan korak prema ispunjenju dugoročnih nacionalnih ciljeva u području održivosti i gospodarskog razvoja.</p>	Primljeno na znanje	Predmetno je već regulirano Hrvatskom strategijom za vodik do 2050.
---	-------------------------------------	--	--	---------------------	---

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvešće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo poljoprivrede
Svrha dokumenta	Izveščivanje o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.
Datum dokumenta	25. siječnja 2024.
Verzija dokumenta	1.
Vrsta dokumenta	Strategija
Naziv nacrta zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035.
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrta	Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU Izrada Strategije biogospodarstva do 2035. pokrenuta je Odlukom Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 13. listopada 2022. godine. Odlukom su za izradu Strategije zaduženi Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, pri čemu je koordinacija izrade Strategije povjerena Ministarstvu poljoprivrede.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrta?	Javni sektor (ministarstva, regionalna i lokalna samouprava, znanstvene i istraživačke institucije, NGO) i privatni sektor (HGK, HPK, HUP, HOK)

<p>Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?</p> <p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	<p>Nacrt prijedloga Strategije biogospodarstva do 2035. objavljen je 29. studenog 2023. na stranici Ministarstva poljoprivrede: https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Biogospodarstvo/</p>
<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Vidjeti u prilogu ovog obrasca.</p>
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Vidjeti u prilogu ovog obrasca.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Javno savjetovanje nije iziskivalo dodatne financijske troškove.</p>

TABLICA MIŠLJENJA NA

NACRT PRIJEDLOGA STRATEŠKE STUDIJE UTJECAJA STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035. NA OKOLIŠ

Temeljeno na „Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš“, članak 23., stavak 2 („Narodne novine br. 3/2017.“) na *Nacrt prijedloga Strateške studije utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš* zaprimljena su mišljenja tijela:

Podnositelj mišljenja	Primjedbe	Prihvaća se/ne prihvaća se Obrazloženje
MINISTARSTVO OBRANE	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO RADA. MIROVINSKOGA SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	<p>Vezano za poglavlje „B.16 NEKONTROLIRANI DOGAĐAJI I SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE.“ Naslov „Industrijske nesreće“ (na stranici 140.) U trećoj rečenici navodi se da su fosilna goriva (naftni derivati s udjelom od 74 %, sirova nafta s udjelom od 15 %, ukapljeni vrlo lako zapaljivi plinovi (uključujući UNP) i prirodni plin s 10 %) opasne tvari u proizvodnim procesima industrije biogospodarstva, što smatramo pogrešnim. Naime, u definiciji biogospodarstva iz poglavlja „A.1. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA STRATEGIJE BIOGOSPODARSTVA DO 2035.“ (na stranici 16.) je navedeno: „Biogospodarstvo obuhvaća sve sektore i sustave koji se oslanjaju na biološke resurse (životinje, biljke, mikroorganizme i biomasu iz tih izvora, uključujući organski otpad), njihove funkcije i načela. Ono obuhvaća i međusobno povezuje kopnene i morske ekosustave i njihove usluge, sve sektore primarne proizvodnje u kojima se koriste i proizvode biološki resursi</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Strateška studija je izmijenjana u skladu s primjedbama.</p>

(poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura) te sve gospodarske i industrijske sektore u kojima se biološki resursi i procesi koriste za proizvodnju hrane, hrane za životinje, proizvoda dobivenih od bioloških sirovina, energije i usluga.“

Slijedom navedenoga, mišljenja smo da fosilna goriva ne pripadaju pod skupinu industrije biogospodarstva te ih u predmetnoj Strateškoj studiji ne bi trebalo navoditi. Nadalje, iza rečenice:

„S obzirom na kategorije opasnosti, većinom pripadaju u kategoriju fizikalnih opasnosti (zapaljive tekućine i zapaljivi plinovi) te kategoriju opasnosti za okoliš.“ - predlažemo dodati sljedeće:

„U industrijskim postrojenjima biogospodarstva u kojima se koriste i proizvode biološki resursi kao što su: obrada otpadnih voda i mulja, bioplinska postrojenja, proizvodnja biodizela, silosi za žitarice, mlinska industrija, drvena industrija i dr., postoje prostori ugroženi eksplozivnom atmosferom. Ministarstvo unutarnjih poslova provodi preventivne radnje i postupke za sprečavanje eksplozija prije izgradnje i za vrijeme uporabe postrojenja, što daje veliki doprinos u smanjenju rizika od industrijskih eksplozija, katastrofa i velikih nesreća, a time se povećava sigurnost ljudi, materijalnih dobara, okoliša i ekoloških mreža.“

Naslov „**Sustav civilne zaštite**“ (na stranici 143.)

U trećem odlomku prvu rečenicu: „Koordinacija i rukovođenje djelovanja sustava civilne zaštite podrazumijeva koordinaciju u izvanrednim događajima izazvanim svakom od prijetnji obrađenih Strategijom upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine, kao i koordinaciju u preventivnim djelovanjima.“

predlažemo izmijeniti tako da ista glasi:

Koordinacija i rukovođenje djelovanja sustava civilne zaštite podrazumijeva koordinaciju u izvanrednim događajima izazvanim svakom od prirodnih i antropogenih prijetnji koje se mogu pojaviti na području Republike Hrvatske, kao i koordinaciju u preventivnim djelovanjima.“

Na preostali dio teksta predmetne Strateške studije, sa stajališta djelokruga i nadležnosti ovoga Ministarstva, nemamo primjedbi.

MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO HRVATSKIH BRANITELJA	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO TURIZMA I SPORTA	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO PROSTORNOGA UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE	<p>U poglavlju G. Mjere zaštite okoliša i program praćenja, u podpoglavlju G.1. Mjere zaštite okoliša (str. 181 i 182), u dijelu teksta u kojem se navode predložene mjere zaštite vezane uz strateški cilj SC 2 —3. Planiranje i izgradnja distribucijskih centara za bio masu predlaže se izmjena teksta na način da se briše precrtni a doda plavo označeni tekst:</p> <p><i>(sastavnica okoliša. tlo i poljoprivredno zemljište)</i></p> <p>Tijekom odabira lokacije objekata izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu kao i dokumentima i propisima iz područja prostornog uređenja te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.</p> <p><i>(sastavnica okoliša: zaštićena područja prirode)</i></p> <p>Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih područja prirode a u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja.</p> <p>Planirati pribavljanje biomase na održiv način da ne dolazi do pojačane sječe, ostavljati mrtva drva, ostatke od sječe u sastojinama. Površine za uzgoj vrsta za biomasu planirati izvan zaštićenog područja prirode, posebno onih u kojima se štiti šumska, travnjačka, obalna vegetacija te vrste vezane uz njih (posebni rezervat, park šuma, nacionalni park, park prirode).</p> <p><i>(sastavnica okoliša: kulturno-povijesna baština)</i></p> <p>Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća.</p> <p>Propisane mjere zaštite okoliša za sastavnice <i>tlo i poljoprivredno zemljište i kulturno-povijesna baština</i> izmijenjene su sukladno zaprimljenim primjedbama.</p> <p>Primjedba vezana uz dopunu mjera zaštite za sastavnice bioraznolikost i zaštićena područja prirode se ne prihvaća.</p> <p>Navedene mjere su tijekom postupka strateške procjene korigirane i usuglašene s članicom Povjerenstva nadležnom za područje zaštite prirode i mišljenjem Zavoda za zaštitu okoliša i prirode. Mjere su kao takve primjenjive tijekom provedbe <i>Strategije biogospodarstva do 2035.</i></p>

zaštićenih kulturnih dobara [prema posebnom zakonu te u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja](#).

- U poglavlju G. Mjere zaštite okoliša i program praćenja, u podpoglavlju G.1. Mjere zaštite okoliša (str. 182), u dijelu teksta u kojem se navode predložene mjere zaštite vezane uz strateški cilj SC 2 i SC 3 - 4. Uređivanje **korištenja** otpadnog mulja predlaže se izmjena teksta na način da se briše precrtani, a doda **plavo** označeni tekst:

(sastavnica okoliša: zaštićena područja prirode)

Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih područja prirode, [a u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja](#).

(sastavnica okoliša.: tlo i poljoprivredno zemljište)

Tijekom odabira lokacije objekata izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o ~~prostornom uređenju~~ i poljoprivrednom zemljištu [kao i dokumentima i propisima iz područja prostornog uređenja](#) te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.

(sastavnica okoliša: kulturno-povijesna baština)

Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih kulturnih dobara [prema posebnom zakonu te u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja](#).

U poglavlju G. Mjere zaštite okoliša i program praćenja, u podpoglavlju G.1. Mjere zaštite okoliša (str. 183), u dijelu teksta u kojem se navode predložene mjere zaštite vezane uz strateški cilj SC 1, SC 2 i SC 3 - 5. Poticanje izgradnje i modernizacije kapaciteta u sektorima biogospodarstva predlaže se izmjena teksta na način da se briše precrtani, a doda **plavo** označeni tekst:

(sastavnica okoliša: tlo i poljoprivredno zemljište)

Tijekom odabira lokacije objekata izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno ~~propisima o prostornom~~

uređenju i poljoprivrednom zemljištu kao i dokumentima i propisima iz područja prostornog uređenja te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.

(sastavnica okoliša: zaštićena područja prirode)

Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih područja prirode a u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja.

(sastavnica okoliša: kulturno-povijesna baština)

Lokacije objekata planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih kulturnih dobara prema posebnom zakonu te u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja.

• U poglavlju G. Mjere zaštite okoliša i program praćenja, u podpoglavlju G.1. Mjere zaštite okoliša (str. 183 i 184), u dijelu teksta u kojem se navode predložene mjere zaštite vezane uz strateški cilj SC 1 i SC 3 — 6. Poticanje **proizvodnje ambalaže od recikliranog materijala**, biobazirane te biorazgradive plastike predlaže se izmjena teksta na način da se doda **plavo označeni tekst:**

(sastavnica okoliša: bioraznolikost)

Izbjegavati planiranje lokacija postrojenja proizašlih kao posljedica povećane potražnje za proizvodima, unutar prirodnih te rijetkih i/ili ugroženih stanišnih tipova i staništa značajnih za ugrožene ili strogo zaštićene divlje vrste. Prilikom odabira lokacija uzeti u obzir značaj lokacije za moguće migracije faune te osigurati neometano kretanje životinja i spriječiti stradavanje jedinki i/ili legla te odgovarajuće ciljeve, usmjerenja i prioritete iz područja prostornog uređenja.

(sastavnica okoliša: zaštićena područja prirode)

Izgradnju novih postrojenja ili rekonstrukciju postojećih, proizašlih kao posljedica povećane potražnje za proizvodima, planirati izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih područja prirode, a u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja.

U poglavlju G. Mjere zaštite okoliša i program praćenja, u podpoglavljju G.1. Mjere zaštite okoliša (str. 184), u dijelu teksta u kojem se navode predložene mjere zaštite vezane uz strateški cilj SC 1, SC 2 i SC 3 — 8. Provedba istraživanja i inovacija povezanih s biogospodarstvom **predlaže se izmjena teksta na način da se doda plavo označeni tekst:**

(sastavnica okoliša: bioraznolikost)

U okviru razvoja pilot postrojenja za inovacije i proizvodnju biobaziranih proizvoda, izbjegavati planiranja lokacija unutar prirodnih te rijetkih i/ili ugroženih stanišnih tipova i staništa značajnih za ugrožene ili strogo zaštićene divlje vrste. Prilikom odabira lokacija uzeti u obzir značaj lokacije za moguće migracije faune te osigurati neometano kretanje životinja i spriječiti stradavanje jedinki i/ili legla **te odgovarajuće ciljeve, usmjerenja i prioritete iz područja prostornog uređenja.**

(sastavnica okoliša: zaštićena područja prirode)

U okviru razvoja pilot postrojenja za inovacije i proizvodnju biobaziranih proizvoda, voditi računa da se lokacija planira izvan i na dovoljnoj udaljenosti od zaštićenih područja prirode, **a u skladu s usmjerenjima prostornog razvoja i dokumentima prostornog uređenja.**

Kod svih predloženih mjera poput „Prilikom *lociranja točne lokacije postrojenja u obzir je potrebno uzeti poplavna područja 100 godišnjeg povratnog razdoblja te zone sanitarne zaštite izvorišta/crpilišta za piće,* potrebno je u obzir uzeti i utjecaj klimatskih promjena kao npr. pojačane intenzitete padalina u kraćem vremenskom razdoblju kao moguće ugroze lokacije.

Obrazloženje:

Temeljno načelo integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora sadrži zaštitu prirode i okoliša kao kontinuiranu i u svim segmentima prisutnu komponentu. Zaštita prirode predstavlja jednu od temeljnih polaznih vrijednosti za prostorno planiranje koje u svome cjelovitom sagledavanju prostora mora osigurati opstojnost prostora suočenih s

	<p>procesom gospodarske i socijalne modernizacije.</p> <p>Prostorni planovi imaju snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa. Svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima, ako Zakonom o prostornom uređenju (NN br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23) ili propisima kojima se uređuje gradnja nije propisano drukčije. Prostorni planovi prepoznati su kao instrument zaštite prirode i okoliša. Prostorni plan između ostalog propisuje mjere za unaprjeđenje i zaštitu prirode, okoliša, kulturnih dobara i drugih vrijednosti područja kao i razmještaj funkcija od važnosti za upravljanje područjem te mjere korištenja, uređenja i zaštite tog područja s prioritarnim aktivnostima kako bi se osiguralo kvalitetnije planiranje i upravljanje prostorom.</p> <p>Bliska suradnja javnopravnih tijela i usklađenost propisa, sektorskih mehanizama, sektorskih dokumenata i projekata koji pretpostavljaju djelovanje u prostoru ili na prostor i sadrže teritorijalni aspekt nužni su preduvjeti u planiranju i provedbi aktivnosti prostornog razvoja kao i u provedbi Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17) kao temeljnog državnog dokumenta za usmjeravanje razvoja u prostoru. U prvom redu nameće se potreba stalne međusektorske koordinacije tijela i institucija zaduženih za brigu o uporišnim vrijednostima hrvatskog prostora i o njihovu održivom razvoju, posebice u područjima zaštite okoliša i prirode, zaštite kulturnih dobara i prostornog uređenja.</p> <p>Navedeni prijedlozi izmjene teksta dokumenta predlažu se radi integralnog pristupa s aspekta prostornog razvoja te zaštite prirode, okoliša i kulturnog nasljeđa a u svrhu cjelovitijeg sagledavanja i rješavanja problematike vezane za biogospodarstvo.</p>	
MINISTARSTVO PRAVOSUDA I UPRAVE	Nema primjedbe.	
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA	Nema primjedbe.	

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA	<p>Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti („Narodne novine“, broj: 119/22), predlažemo termine „visokoobrazovano stanovništvo“ (str. 96. Strateške studije), „s visokim obrazovanjem“ (str. 96. Strateške studije) i „visokoobrazovani kadar“ (str. 143. Strateške studije) zamijeniti terminom „osobe sa završenim visokim obrazovanjem“. Ujedno, termin „visokoškolske ustanove“ (str. 13. Strateške studije) predlažemo zamijeniti terminom „visoka učilišta“. U preostalom dijelu, polazeći od svoga djelokruga propisanog člankom 11. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine, broj: 85/20 i 21/23), Ministarstvo znanosti i obrazovanja nema daljnjih primjedbi niti prijedloga vezano uz Stratešku studiju utjecaja Strategije biogospodarstva do 2035. na okoliš.</p>	Primjedba se prihvaća.
BJELOVARSKO- BILOGORSKA ŽUPANIJA	<p>Nema primjedbe.</p>	
KARLOVAČKA ŽUPANIJA	<p>Smatramo da su s obzirom na karakter predmetnog dokumenta Strateškom studijom odgovarajuće procijenjeni mogući utjecaji i predložene odgovarajuće mjere zaštite okoliša.</p>	
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	<p>Nema primjedbe.</p>	
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	<p>Nema primjedbe.</p>	
OSJEČKO- BARANJSKA ŽUPANIJA	<p>Nema primjedbe.</p>	
HRVATSKA ZAJEDNICA OPĆINA	<p>Nema primjedbe.</p>	
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	<p>Uvidom u Strategijom definirane strateške ciljeve, prepoznate razvoje potrebe te predložene provedbene mehanizme, odnosno odgovarajuće aktivnosti za postizanje zadanih strateških ciljeva razvoja hrvatskog biogospodarstva, kao i identificiranih tzv. strateških projekata, ovo Upravno tijelo je mišljenja da je Strategija prepoznao i identificirala glavne izazove i razvoje potrebe te predložila odgovarajuće ciljeve i aktivnosti. Uvidom u Stratešku studiju, mišljenja smo da su utjecaji na sastavnice okoliša i prirodu u bitnome obrađeni na odgovarajući način te na ovoj razini razrade Strategije nemamo dodatnih prijedloga vezano za zaštitu okoliša i prirode koje je potrebno uvažiti u Strateškoj studiji. Mjere predložene Strateškom studijom koje osiguravaju zaštitu pojedinih</p>	

	<p>sastavnica okoliša i prirode prilikom provedbe mehanizama i aktivnosti predloženih Strategijom, odgovarajuće su definirane u odnosu na prepoznate moguće utjecaje. Prilikom daljnje razrade Strategijom predloženih strateških projekta u biogospodarstvu, posebno onih koji će se provoditi na području Splitsko-dalmatinske županije (kao npr. zbrinjavanje komine masline i komine grožđa, postrojenja za obradu biootpada ili mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, projekt drvenih dječjih vrtića), posebnu pažnju je potrebno obratiti na pojedine izazove koji su specifični za područje Splitsko - dalmatinske županije, kao što su: - nepostojanje planova upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže; - značajni pritisci na obalno područje (neplanska izgradnja, neodgovarajuća odvodnja otpadnih voda, turizam, intenzivan promet, planiranje brojnih turističkih zona, luka, pristaništa i zahvata u moru itd.); - nedovoljno razvijen integralni pristup upravljanju pojedinim područjima i sektorima, koji ne uključuje principe održivog razvoja i ne uzima na odgovarajući način u obzir okolišna pitanja; - za pojedina područja još uvijek je na snazi "zastarjela" prostorno-planska dokumentacija koja nije strateški sagledana i ocijenjena te predstavlja prepreke u realizaciji pojedinih zahvata.</p>	
<p>MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRZIVOG RAZVOJA</p>	<p>Temeljem očitovanja Uprave vodnoga gospodarstva i zaštite mora Ministarstva (KLASA: 325-II/23-05/444, URBROJ: 517-09-1-1-3-24-2 od 3. siječnja 2024. godine), u Strateškoj studiji na stranicama 68. i 216. korišteni su podaci iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. („Narodne novine“, broj 66/16) te je iste potrebno uskladiti s važećim Planom upravljanja vodnim područjima do 2027. godine („Narodne novine“, broj 84/23) kao što je napravljeno i u ostalim dijelovima Strateške studije.</p>	
	<p>Temeljem očitovanja Uprave za klimatske aktivnosti Ministarstva (KLASA: 351-05/23-05/350, URBROJ: 517-04-2-2-23-2 od 21. prosinca 2023. godine), s aspekta prilagodbe na klimatske promjene. Nastavno na Stratešku studiju, ona treba sadržavati minimalno sljedeće:</p> <p>I. Odnos dokumenta s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima</p> <p>Dvije su ključne nacionalne strategije koje postavljaju klimatske ciljeve Republike Hrvatske s kojima se svi razvojni dokumenti u Hrvatskoj</p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća.</p> <p>Na str. 35 navedeni su prioriteti Strategije prilagodbe. U komentaru usklađenosti dopunjeni su provedbeni mehanizmi Strategije biogospodarstva do 2035. usklađeni sa navedenim prioritetima Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za</p>

	<p>trebaju uskladiti (čl. 15. Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („Narodne novine“, broj 127/19). Stoga se u Strateškoj studiji treba na odgovarajući način pozvati na njih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navesti i opisati povezanost/uskladenost sa Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, broj 46120) na razini cilja/aktivnosti/mjere/projekta. <p>Navedeno u Strateškoj studiji na str 35. nema nikakve poveznice sa Strategijom prilagodbe već isključivo sa Strategijom niskougljičnog razvoja. Iz navedenog je razvidno kako ovlaštenik ne razlikuje osnovne pojmove ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe na i prilagodbe od klimatskih promjena. Navedeno je nužno na stručan način ispraviti.</p>	<p>razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te je opisano na koji način će doprinijeti njihovom ostvarenju, kao što se uobičajeno i radi na razini strateške procjene utjecaja na okoliš.</p>
	<p>2. Postojeće stanje i mogući razvoj okoliša bez provedbe dokumenta</p> <p>Pri opisu stanja sastavnica i čimbenika u okolišu za klimu potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati koje se klimatske promjene odjekuju uzimajući u obzir najprimjenjiviji scenarij koncentracije stakleničkih plinova (npr. RCP4.5, RCP8.5). Predlaže se koristiti gori scenarij s obzirom na globalni rast koncentracija stakleničkih plinova. Jasno objasniti koji se scenarij upotrebljava i zašto. Nije dano pojašnjenje kao što nije jasno naznačeno koji se parametri promjene klime očekuju na području obuhvata dokumenta kako bi se u kasnijim razmatranjima klimatskih promjena vidio potencijalni utjecaj. - napraviti usporednu analizu trenutnog stanja značajnih klimatskih parametara i očekivanog stanja značajnih klimatskih parametara za odabrane scenarije. Navedena usporedba nije napravljena. <p>U dijelu teksta u kojem se daje zaključak o mogućem razvoju okoliša bez provedbe dokumenta potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati hoće li se na tom području nastaviti sa značajnim emisijama stakleničkih plinova (treba dati kvantitativnu procjenu emisija stakleničkih plinova za područje te iz toga izvesti odgovarajući zaključak) ili će doći do smanjenja emisija stakleničkih plinova. Opisati i argumentirati svaki zaključak. Navedeno nije napravljeno. Nije dana kvantitativna procjena 	<p>Primjedba se djelomično prihvaća.</p> <p>Opis stanja klimatskih promjena dopunjen je projekcijama svih klimatoloških parametara navedenih u Strategiji prilagodbe. Kod analize utjecaja klimatskih promjena na ciljeve/provedbene mehanizme/strateške projekte korišteni su rezultati oba scenarija, a zaključci su doneseni na temelju goreg scenarija. Ovakav pristup dodatno je objašnjen na kraju poglavlja <i>B.1.2. Klimatske promjene</i>.</p> <p>Stanje svih klimatskih parametara navedeno je kao promjena u odnosu na postojeće stanje (promatrana su dva razdoblja (2011.-2040. i 2041.-2070., a svi rezultati prikazani su u odnosu na referentno razdoblje). Općenito, rezultati svih klimatskih modela, pa tako i oni navedeni u <i>Strategiji prilagodbe</i> te <i>Rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit</i> nemaju velikog značaja bez usporedbe sa postojećim (ili prošlim stanjem).</p>

	<p>emisija stakleničkih plinova od područja obuhvata u interesa za predmetnu Strategiju.</p> <p>- dati procjenu utjecaja, ranjivosti i osjetljivosti područja i sastavnica okoliša na klimatske promjene, koje se predviđaju za to područje. Opisati i argumentirati svaki zaključak.</p>	<p>Na strateškoj razini projekata nije moguće dati kvantitativnu procjenu emisija stakleničkih plinova zbog vrlo rane faze razvoja projekata. Iz istog razloga nije moguće ni dati procjenu ranjivosti i osjetljivosti specifičnog područja zahvata.</p>
	<p>3. Postojeći okolišni problemi koji su važni za dokument</p> <p>U ovom dijelu se odgovara na pitanje:</p> <p>a) postoje li već sada značajne emisije stakleničkih plinova na području (prema dostupnim podacima) i</p> <p>b) postoji li već sada visoki rizik od utjecaja klimatskih promjena.</p> <p>Ukoliko je odgovor pozitivan onda se taj postojeći okolišni problem treba opisati i argumentirati svaki zaključak.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća</p> <p>Kako je navedeno u poglavlju F., postojeći problemi opisani su u poglavlju B. gdje su postojeći problemi opisani na kraju svakog poglavlja (za predmetnu sastavnicu okoliša) ispod podnaslova: <i>Postojeći okolišni problemi, a vezani za postojeće stanje/trendove.</i></p>
	<p>4. Okolišne značajke područja na koje provedba dokumenta može značajno utjecati</p> <p>Treba ukratko opisati:</p> <p>a) hoće li dokument značajno utjecati na porast emisija stakleničkih plinova (procjena na osnovi podataka, pozadinskih analiza i drugo). Nije navedeno niti opisano.</p> <p>b) hoće li dokument doprinijeti povećanju ranjivosti i osjetljivosti na klimatske promjene. Nije navedeno niti opisano.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća</p> <p>Utjecaji pojedinih strateških ciljeva/provedbenih mehanizama/strateških projekte na klimatske promjene i prilagodba na strateške ciljeve/provedbene mehanizme/strateške projekte opisana u tablicama u poglavlju D.2. te je također dana procjena kumulativnih utjecaja na kraju svake tablice,</p>
	<p>5. Ciljevi zaštite okoliša iz međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na dokument.</p> <p>U ovom dijelu potrebno je navesti i opisati usklađenost dokumenta s relevantnim međunarodnim ugovorima i sporazumima iz područja klimatskih promjena: Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene - nova strategija EIJ-a za prilagodbu klimatskim promjenama (202L), Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (2008.). Nije navedeno i opisano.</p>	<p>Primjedba se prihvaća.</p> <p>Strateška studija je dopunjena u skladu s primjedbom.</p>
	<p>6. Utjecaj provedbe dokumenta na klimatske promjene i utjecaj klimatskih promjena na provedbu dokumenta</p> <p>Potrebno je razdvojiti razmatranja o utjecaju aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta na ublažavanje klimatskih promjena i na prilagodbu na</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća</p> <p>Na strateškoj razini nije moguće dati detaljniju analizu utjecaja Strategije na prilagodbu od i na klimatske promjene. U</p>

	<p>klimatske promjene te prilagodbu od klimatskih promjena. Utjecaj provedbe aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta treba biti pozitivan za oba stupa klimatskih promjena. Ukoliko aktivnosti/mjere/projekti iz dokumenta imaju neutralan utjecaj, potrebno je detaljnije analizirati i predložiti mjere, koje mogu dovesti do pozitivnog utjecaja na oba stupa klimatskih promjena. Nije vidljiv pozitivan utjecaj na prilagodbu na klimatske promjene kao i na prilagodbu od klimatskih promjena. Prilagodbu na i prilagodbu od klimatskih promjena je nužno zasebno analizirati i razmatrati. U opisu utjecaja na str 154. nema pojašnjenja niti stručnih podloga. Sve navedeno je paušalno. Navod „Korištenjem otpadnog mulja kao gorivo povećava se raznolikost izvora energije što doprinosi povećanju energetske sigurnosti u slučaju nepovoljnih klimatskih utjecaja." nema nikakve poveznice s prilagodbom na klimatske promjene. Kumulativni utjecaj nije stručno opisan niti naveden. Sva infrastruktura ima negativnog utjecaja na prilagodbu na i od klimatskih promjena. Što ovdje nije navedeno niti sagledano.</p> <p>a) Utjecaj aktivnosti/mjere/projekte iz dokumenta na klimatske promjene</p> <p>Na temelju kvantitativnih analiza (upotrebom metodologije ugljičnog otiska i procjenu cijene ugljika u sjeni) treba detaljno obrazložiti utjecaj dokumenta na klimatske promjena te jasno izvesti zaključak o utjecaju svega što je planirano u dokumentu na klimu. Nužno je jasno navesti i obrazložiti mjere za ublažavanje. Utjecaji aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta u konačnici trebaju biti pozitivni. Navedeno uključuje najmanje slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizirati i opisati kako će aktivnosti/mjere/projekti iz dokumenta utjecati na klimatske promjene - identificirati značajne utjecaje na klimatske promjene aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta - analizirati i definirati mjere ublažavanja klimatskih promjena za aktivnosti/mjere/projekte iz dokumenta. <p>Treba izvesti zaključak (na osnovni kvantitativnih procjena) o klimatskoj neutralnosti.</p> <p>b) Utjecaj klimatskih promjena na aktivnosti mjere/projekte iz dokumenta.</p>	<p>tablici u poglavlju D.2.2. prikazani su prepoznati utjecaji za strateške projekte prilagodbe na i od klimatskih promjena te je kumulativno zaključen mogući pozitivni utjecaji od povećanja energetske sigurnosti – što je u skladu sa 3. nacionalnim prioritetom Strategije prilagodbe (osiguranje održivog energetskeg razvitka). Također nije moguće napraviti kvantitativnu analizu (ugljični otisak i procjena cijene ugljika u sjeni) na strateškoj razini. Detaljna analiza utjecaja na klimatske promjene te prilagodba na/od klimatskih promjena će se provesti na razini pojedinih projekata u sklopu postupka procjene utjecaja na okoliš.</p>
--	---	--

U ovom dijelu obraduje se procjena ranjivosti na klimatske promjene (analiza očekivanog utjecaja, rizika i kapaciteta za prilagodbu područja ili sektora na učinke klimatskih promjena). Utjecaji aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta na prilagodbu na klimatske promjene u konačnici trebaju biti pozitivni. Potrebno je analizirati i definirati mjere prilagodbe na klimatske promjene za aktivnosti/mjere/projekte gdje je u razmatranju prilagodbe na klimatske promjene nužno razlikovati 2 (dva) slučaja prilagodbe:

- *i. prilagodba* na (štetan učinak klimatskih promjena na zahvat koji je specifičan za određenu lokaciju i kontekst); uključuje rješenja za prilagodbu kojima se znatno smanjuje rizik od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na taj zahvat ili se znatno smanjuje taj štetan učinak bez povećanja rizika od štetnog učinka na ljude, prirodu ili imovinu.
- *ii. prilagodba* od (potencijalni štetan učinak klimatskih promjena na okoliš u kojem se zahvat nalazi); pruža rješenja za prilagodbu kojima se, uz zadovoljavanje uvjeta (a) ne dovodi do zahvata kojim se ugrožavaju dugoročni okolišni ciljevi, uzimajući u obzir ekonomski životni vijek tog zahvata; i (b) ima znatan pozitivan učinak na okoliš na osnovi razmatranja, životnog ciklusa; znatno doprinosi sprečavanju ili smanjenju rizika od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na ljude, prirodu ili imovinu, bez povećanja rizika od štetnog učinka na druge ljude, prirodu ili imovinu.

Ukoliko se utvrdi ranjivost područja na klimatske promjene, potrebno je odrediti odgovarajuće dodatne mjere za „prilagodbu na" i „prilagodbu od,, klimatskih promjena.

Za utvrđivanje utjecaja i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima (hidrologija, vodni i morski resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, zdravstvo, prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem, upravljanje rizicima) upućuje se koristiti analizu iz izvještaja o procijenjenim utjecajima i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima, koja je izrađena za Hrvatsku u sklopu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama. Također za procjenu rizika upućuje se koristiti analize koje

	<p>je izradila Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa: Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku 2019. s Prilogom.</p> <p>Navedeno uključuje najmanje sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizu i opis skupa podataka o klimatskim predviđanjima, koji se upotrebljavaju za procjenu ranjivosti na klimatske promjene i rizika za aktivnosti/mjere/projekte iz dokumenta te taj postupak argumentirati - analizu i opis utjecaja klimatskih promjena na aktivnosti/mjere/projekte iz dokumenta - identifikaciju značajne ranjivosti i rizika na klimatske promjene aktivnosti/mjera/projekata iz dokumenta - analizu i definiranje mjera prilagodbe na klimatske promjene za aktivnosti/mjere/ zahvati iz dokumenta - izvesti zaključak o otpornosti na klimatske promjene i smanjenju preostalog rizika na prihvatljivu razinu (ukoliko postoji preostali rizik potrebno je opisati na koji je način on prihvatljiv). <p>Nužno je u ovome poglavlju napraviti <i>analizu i procjenu mjera, standarda, uvjeta i smjernica za prilagodbu na klimatske promjene</i> predložene u Strategiji uz uzimanje u obzir njihov utjecaj na procjenu utjecaja, ranjivosti i rizika klimatskih promjena.</p>	
	<p>c) Kumulativni utjecaj</p> <p>U ovome dijelu je potrebno analizirati i dati zaključak o kumulativnom učinku utjecaja provedbe aktivnosti/mjera/projekata na klimatske promjene i na prilagodbu na/od klimatske promjene. Potrebno je jasno odgovoriti na pitanje doprinosi li dokument klimatskoj neutralnosti i doprinosi li jačanju otpornosti na klimatske promjene.</p>	<p>Primjedba se prihvaća</p>
	<p>7. Mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe dokumenta na okoliš</p> <p>Ovdje treba navesti prepoznate mjere ublažavanja klimatskih promjena i mjere prilagodbe na/od klimatske promjene iz prethodnog dijela. Potrebno je uzeti u obzir i odgovarajuće mjere zaštite okoliša iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća</p> <p>U navedenom poglavlju su već spomenute sve prepoznate mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe dokumenta na okoliš.</p>